

Skärsta Friskola Ek. För.

Org.nr. 769614-4539

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter bastillsyn i Skärsta Friskola
belägen i Norrtälje kommun

Tillsyn i Skärsta Friskola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Skärsta Friskola Ek. För. (769614-4539) under våren 2015. Skärsta Friskola besöktes av Skolinspektionen den 3 mars 2015.

Måluppfyllelse och resultat

I Skolverkets nationella statistik (SIRIS) saknas uppgifter om årskurs 3 när det gäller resultat på nationella ämnesprov i matematik och svenska under läsåret 2013/14. Detta beror på att statistik inte redovisas då färre än tio elever från skolenheten har deltagit vid proven. Enligt skolans egna uppgifter för läsåret 2013/14 uppnådde 100 procent av eleverna i årskurs 3 de kunskapskrav som minst ska uppnås i naturorienterade och samhällsorienterande ämnen, 75 procent nådde målen i matematik och 50 procent nådde målen i svenska.

Skolverkets nationella statistik för elevernas betygsresultat för läsåret 2013/14 visar att 100 procent av eleverna i årskurs 6 nådde kunskapskraven för lägst betyget E i alla ämnen utom matematik. Enligt skolans egna uppgifter nådde 90 procent av eleverna kunskapskraven för lägst betyget E i matematik under det läsåret. Den genomsnittliga betygspoängen för det nationella provet i religionskunskap läsåret 2013/14 var 10,3 vilket var lägre än snittet i riket (12,5). I övrigt var den genomsnittliga betygspoängen på nationella proven i engelska, svenska, matematik och fysik högre än genomsnittet i riket.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
3. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	
4. Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna	Föreläggande	2015-10-05
5. Utveckling av utbildningen vid skolenheterna	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att Skärsta friskola är en skola där de allra flesta eleverna känner sig trygga och där endast ett fåtal av eleverna inte når ett godkänt betyg. Det finns dock några områden där skolan har brister i förhållande till skolförfattningarnas krav.

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister i elevhälsans förebyggande och främjande arbete. Vid skolan finns visserligen formell tillgång till samtliga kompetenser som anges i skollagen, men kuratorn och skolpsykologen kallas inte in så ofta och det finns behov av en mer kontinuerlig och strukturerad samverkan mellan elevhälsans kompetenser i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Genom en väl utvecklad samverkan mellan elevhälsans kompetenser och skolans personal kan eleverna ges ett effektivt stöd i utvecklingen utbildningens mål.

Beslut

2015-06-03

4 (13)

Dnr 44 - 2014:8451

Tillsynen visar även att det finns brister i vägledningen för eleverna inför deras framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet. Det förekommer ett visst studie- och yrkesvägledande arbete genom att lärarna tar upp sådana frågor inom ramen för den ordinarie undervisningen. Skolan saknar dock personal med särskilt ansvar för studie- och yrkesvägledning. Det saknas även en tydlig plan eller systematik för hur studie- och yrkesvägledning bedrivs i undervisningen och huvudmannen har därför inte genom lärarnas arbete säkerställt att elever i alla årskurser får sitt behov av vägledning inför framtida studier och yrkesval tillgodosett. Huvudmannen behöver vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att samtliga elever ges tillgång till studie- och yrkesvägledning. En tydlig studie- och yrkesvägledning även för de yngre eleverna kan bidra till att öka elevernas motivation för studier genom att kopplingen mellan arbetsliv och studier synliggörs.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skärsta Friskola Ek. För. att senast den 5 oktober 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska ge rektorn och övrig personal vid skolenheterna förutsättningar, så att utbildningen är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen ser till att de förutsättningar för att bedriva en utbildning av hög kvalitet (i form av till exempel en stabil elevprognos och budget) som denne hade vid godkännandet som huvudman fortfarande gäller. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att säkerställa att de rektorer som är anställda att leda verksamheten har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver. I arbetet ingår också att förse skolenheterna med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, så att målen för utbildningen kan nås. Dessa resurser måste också organiseras på ett ändamålsenligt sätt, så att skolenheterna kan använda dem för det syfte de är avsedda för. Den enskilda huvudmannen har också ett fungerande system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av elever. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Skärsta Friskola Ek. För. inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det på grundskoleenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass och grundskola, så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att grundskolan har tillgång till personal med sådan kompetens, så att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Se till att det på skolenheten finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass och grundskola, så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.

Tillgodose elevernas behov av vägledning inför deras framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till bedömning av brist

Elevhälsan

Enligt skollagen ska det för eleverna finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot målen ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av förarbetena till skollagen framgår att arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. Vidare framgår att de mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning m.m.

Av intervjuer med rektor, lärare och representanter för elevhälsan vid Skärsta Friskola framkommer att skolan har en anställd lärare som också arbetar som specialpedagog och som ingår i elevhälsan. Ett avtal finns med en skolsköterska som tjänstgör cirka åtta timmar i månaden. Kurator och psykolog köps in när rektorn tillika huvudmannen bedömer att det finns behov av detta. Elevhälsans arbete är vid tiden för tillsynen inte organiserat så att de olika kompetenserna ges möjlighet att samråda med varandra. Några gemensamma mötestider finns inte regelmässigt inplanerade där elevhälsans alla representanter kan samråda med varandra eller med lärarna. En gång i månaden har skolan en elevkonferens och då diskuteras bland annat förebyggande och främjande insatser. Vid dessa möten kan skolsköterskan, kuratorn och psykologen bjudas in. Rektorn uppger dock att det inte har hänt så många

gångar. Rektorn uppger att skolan i större utsträckning utnyttjar specialpedagogen och skolsköterskan än de övriga kompetenserna i elevhälsan. Kuratorn och psykologen kan inkallas vid behov men detta görs inte så ofta. Den tidigare skolsköterskan tog hand om många samtal vilket enligt rektorn har minskat behovet av en kurator. Rektorn uppger även att elevhälsan inte utgör en sammanhållande grupp och att hon är medveten om att det finns ett behov av mer samarbete i elevhälsan. Rektorn uppger att skolsköterskan arbetar med vissa förebyggande och hälsofrämjande uppgifter, bland annat förebyggande arbete mot anorexi i årskurs sex och att föregående skolsköterska har haft förebyggande samtal mot droger. Rektorn uppger att Norrtälje kommun erbjudit skolan att köpa ett "elevhälsopaket" som innefattar tillgång till kurator, skolsköterska och psykolog, vilket hon har tackat ja till. Rektorn har förhoppningar om att detta ska öppna upp för mer hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen har rätt att organisera sin elevhälsa efter lokala behov och förutsättningar. Samtidigt ska enligt skollagen elever få tillgång till elevhälsans samtliga föreskrivna kompetenser. Vid skolan finns visserligen formell tillgång till samtliga kompetenser som anges i skollagen, men rektorn uppger att kuratorn och skolpsykologen inte kallas in så ofta, att elevhälsan inte utgör en sammanhållen grupp och att det finns behov av mer samarbete inom elevhälsan. Visserligen planerar huvudmannen att köpa in en samlad lösning från kommunen med tillgång till kurator, skolsköterska och psykolog, men detta har inte satts i verket ännu och effekten av detta går därför inte att bedöma vid tiden för tillsynen. Vidare visar utredningen att elevhälsans samtliga kompetenser inte samverkar på ett kontinuerligt och strukturerat sätt om förebyggande och hälsofrämjande åtgärder på skolan. Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsan på så sätt att tillgången till vissa kompetenser sällan utnyttjas till samverkan i elevhälsofrågor och att huvudmannen därför inte ger elevhälsan tillräckliga förutsättningar för att samarbeta om främst förebyggande och hälsofrämjande åtgärder.

Studie- och yrkesvägledning

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Av läroplanen för grundskolan framgår att skolans mål ska vara att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden. Av läroplanen framgår också att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller social eller kulturell bakgrund. Läraren ska bidra med

underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda elever inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser. Rektorn har ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder inför fortsatt utbildning.

Av Skolverkets Allmänna Råd från 2013 "Arbete med studie- och yrkesvägledning" (SKOLFS 2013:180) framgår bland annat att lärare i sin undervisning bör ge eleverna möjlighet att utveckla en förståelse för hur kunskaper i ämnet kan ha betydelse i arbetslivet och på så sätt utgöra underlag för deras framtida studie- och yrkesval. Där framgår även att rektor bör tydliggöra hur ansvaret för studie- och yrkesvägledningen är fördelat mellan studie- och yrkesvägledare, lärare och övrig personal samt formerna för samarbetet mellan dem. Rektor bör också se till att studie- och yrkesvägledning sker kontinuerligt och integrerat i utbildningen under studietiden, så att eleven ges förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval, samt se till att eleverna, utifrån sina behov, erbjuds vägledningssamtal.

Tillsynen visar att det finns brister i elevernas tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför val av framtida utbildning och yrkesval. Eleverna berättar att lärarna ibland frågar vad de vill bli när de blir stora. I övrigt uppfattar de inte att de fått någon information om olika val inför framtiden. Skolan har inte någon personal som har kompetens för att tillgodose elevernas behov av vägledning inför utbildning och yrkesval och rektor har inte gett någon i personalen ett särskilt uppdrag att arbeta med studie- och yrkesvägledning. Enligt intervjuade lärare och rektor pratar lärarna med eleverna om språkval och elever i årskurserna 5 och 6 ges möjligheter till PRAO under några dagar. Eleverna får dessutom ibland genomföra studiebesök på olika arbetsplatser och i undervisningen i de samhällsorienterande ämnena tar lärarna upp och diskuterar olika yrkesroller. Någon systematik eller plan över vad vägledningen ska innefatta i exempelvis olika årskurser finns inte. Enligt rektorn är detta ett utvecklingsområde för skolan.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i den vägledning som ges till eleverna vid Skärsta friskola. På skolan förekommer visserligen ett visst studie- och yrkesvägledande arbete genom att lärarna tar upp sådana frågor inom ramen för den ordinarie undervisningen. Skolan saknar dock personal med särskilt ansvar för studie- och yrkesvägledning. Det saknas även en tydlig regelbundenhet eller systematik i hur studie- och yrkesvägledning bedrivs i undervisningen och huvudmannen har därför inte säkerställt att elever i alla

årskurser får sitt behov av vägledning tillgodosatt av personal med särskild kompetens för studie- och yrkesvägledning. Mot bakgrund av dessa omständigheter bedömer Skolinspektionen att det vid skolenheten finns brister i vägledningen inför elevernas framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Skärsta friskola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Skärsta Friskola Ekonomisk Förening att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas,

och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid skolenheterna. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat som knyter till det syfte som utbildningen har enligt nationella styrdokumentet. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger skolenheterna, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som rektorerna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete vid skolenheterna, men också på uppgifter huvudmannen själv samlat in (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som rektorn tillsammans med lärare, övrig personal och elever genomför vid skolenheterna.

Beslut

2015-06-03

11 (13)

Dnr 44 - 2014:8451

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Erik Almqvist
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Skärsta Friskola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Skärsta Friskola

Skärsta friskola ligger i Norrtälje kommun, cirka fyra mil nordväst om tätorten Norrtälje. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola med årskurserna 1 till 6. Vid tiden för tillsynen går 12 elever i förskoleklass och 61 elever i grundskolans årskurser 1 till 6. I skolan finns också ett fritidshem.

Huvudman för skolan är Skärsta Friskola Ekonomisk Förening (organisationsnummer 769614-4539). Skolan leds av en rektor som också är ordförande för skolans ekonomiska förening.

Fritidshemmets verksamhet beskrivs i ett separat beslut (dnr 2015:2368).